

PREŽIJE ĽUDSTVO?

Hrozba globálneho otepľovania

Globálne otepľovanie. Jedna z najfrekvencovanejších tém súčasnosti. Ešte pred piatimi rokmi to väčšina z nás vnímala ako niečo vzdialené, čo sa našich životov až tak veľmi netýka a čo pravdepodobne bude musieť riešiť niekto iný niekedy v budúcnosti. Dnes sa čoraz častejšie ozývajú varovné hlasy hovoriace, že vyriešenie tohto problému je otázkou prežitia ľudského druhu.

Čo to je globálne otepľovanie

Podmienky pre život na Zemi sú vskutku jedinečné. Formovali sa miliardy rokov a výsledkom tohto procesu je nádherná planéta plná prírodných krás, dych vyrážajúcich scenérií, rozmanitých rastlinných i živočíšnych foriem života. Teplota na Zemi je jedným z kritických faktorov ovplyvňujúcich naše prežitie. Aby ju bolo možné udržať, príroda prirodzene využíva princíp skleníkového efektu.

Slnčné teplo preniká atmosférou Zeme, ohrieva povrch planéty a ovzdušie. Časť slnečného žiarenia je od zemského povrchu odrazená. Časť odrazeného žiarenia je vďaka vrstve skleníkových plynov odrazená späť na Zem a časť sa vracia späť do vesmíru. Za bežných okolností je to prirodzený proces. V súčasnosti je však činnosťou ľudstva intenzívne narušaná rovnováha na zemskom povrchu i v atmosfére a to spôsobuje, že čoraz viac slnečného žiarenia zostáva na Zemi a stále menšia časť sa vracia späť do vesmíru. Dochádza tak k postupnému zvyšovaniu teplôt na Zemi – globálnemu otepľovaniu.

Skleníkové plyny

Medzi hlavné skleníkové plyny patria: **Oxid uhličitý (CO₂)** – vzniká najmä pri spaľovaní fosílnych palív, to znamená

ropy, uhlia a zemného plynu; uvoľňuje sa i pri vypaľovaní lesov kvôli získavaniu poľnohospodárskej pôdy.

Metán (CH₄) – vzniká najmä v živočíšnej výrobe pri chove dobytky ako aj iných hospodárskych zvierat, v priemysle; uvoľňuje sa z podzemných ložísk pri ťažbe zemného plynu, uhlia... Metán je 20 až 25-krát silnejší skleníkový plyn než CO₂.

Oxid dusný (N₂O) – podobne ako metán, vzniká najmä pri chove dobytky a hospodárskych zvierat i v priemysle. Jeho skleníkový efekt je približne až 300 – krát väčší než v prípade oxidu uhličitého.

Príčiny globálneho otepľovania a skryté hrozby

Pozrime sa na najdôležitejšie príčiny globálneho otepľovania. Sú to:

Produkcia skleníkových plynov – najväčšími producentmi skleníkových plynov sú chov dobytky, doprava a priemysel.

Odlesňovanie – nekontrolovaná ťažba dreva a vypaľovanie dažďových pralesov kvôli získaniu poľnohospodárskej pôdy. Dažďové pralesy sú pľúcami Zeme a premieňajú CO₂ na kyslík. Scott Paul z Greenpeace USA, odborník na otázky súvisiace s odlesňovaním, hovorí: „Viac než 80% dávnych lesov na Zemi bolo zničených.“ V roku 2004 bola

každú minútu vyrúbaná plocha 6 futbalových ihrísk dažďového pralesa. Od roku 1970 bolo ničenie dažďových pralesov do atmosféry vypustených viac než 1,4 miliárd ton CO₂.

Roztápanie ľadovcov – ľadovce na póloch odrážajú veľkú časť slnečného žiarenia, čím pomáhajú udržať teplotnú rovnováhu Zeme. Ich roztopenie by znamenalo významné urýchlenie globálneho otepľovania a zvýšenie rizika uvoľnenia oceánskych a zemských ložísk metánu. V priebehu posledných rokov došlo k rapidnému zmenšeniu plochy ľadovcov a niektorí vedci predpokladajú, že do roku 2012 by mohol zmiznúť všetok arktický ľadovec. Vedci Dr. Mark Serreze (USA) a Dr. Olav Orheim (Nórsko) dokonca uvádzajú: existuje významné riziko, že sa arktický ľadovec na severnom póle prvýkrát úplne roztopí na konci leta 2008.

Roztápanie permafrostov – permafrosty sú oblasti s trvalo zamrznutou pôdou. Podľa profesorky Dr. Katey Walter (USA) sa tieto oblasti roztápajú v dôsledku už prebiehajúceho globálneho otepľovania a metán z arktických jazier sa uvoľňuje do ovzdušia. V zamrznutých rašeliniskách sa nachádzajú miliardy ton metánu. Podľa odhadov len v západosibírskejších rašeliniskách je to 70 miliárd ton. Toto množstvo je ekvivalentné 1 700 miliardám ton CO₂, čo je viac skleníkových plynov, ako vyprodukovalo ľudstvo za posledných 200 rokov.

Ložiská metánu v oceánoch – nízka teplota a vysoký tlak udržiajú obrovské zásoby hydrátu metánu (substancia pozostávajúca zo zamrzutej vody a metánu) na dne oceánov. Tieto ložiská metánu sú považované za najväčší zásobník uhlika na Zemi. Kvôli globálnemu otepľovaniu hrozí jeho uvoľnenie, pričom podľa vedcov z univerzity vo Wyomingu (USA) by mohlo ísť až o 2000 miliárd ton metánu.

Uvoľnenie metánu z ložísk na dne oceánov a z roztápajúcich sa permafrostov by mohlo radikálnym spôsobom urýchliť priebeh globálneho otepľovania. S najväčšou pravdepodobnosťou by boli dôsledky oveľa vážnejšie, než sú tie najhoršie odhady vedcov.

Ďalšie dopady

Prírodné katastrofy – hurikány, povodne, prívalové vlny... Vedci z londýnskej univerzity odhadujú, že zvýšenie teploty o pol stupňa Celzia povrchovej teploty oceánov zvyšuje aktivitu hurikánov o 40%.

Zvyšovanie hladiny oceánov – Austrálsky oceánograf Steve Rintoul odhaduje, že vysoká rýchlosť topenia ľadovcov znamená, že 100 miliónov ľudí žijúcich do 1 metra nad hladinou mora „bude musieť niekam odísť“, aby unikli stúpajúcej hladine. Jeden z vedcov pre

výskum Zeme z Kalifornskej univerzity v Santa Cruz v USA hovorí, že by sa miestni ľudia mali pripraviť na vzostup morskej hladiny o 5 metrov do r. 2050.

RIEŠENIE

- VEGETARIÁNSTVO

Pri nákupe v jednom z novodobých hypermarketov mi predavačka podávala plastovú tašku. „Ďakujem. Ušetríme trochu životného prostredia“, odmietol som s úsmevom. Na to mi trochu dotknutá s nechutou odpovedala: „My to aj tak nevyriešime. O tom rozhodujú iní!“

Je to skutočne tak? NIE! Každý z nás, každý malý človečik v mravenisku Zeme, má na tom svoj veľký podiel!

Na zastavenie globálneho otepľovania je potrebné využiť všetky dostupné možnosti riešenia. Okrem iného sú to vegetariánstvo, získavanie energie z obnoviteľných zdrojov, recyklácia, ekologické technológie v doprave a priemysle, zastavenie odlesňovania...

Z pohľadu jednotlivca je najväčším možným príspevkom k zastaveniu globálneho otepľovania zmena spôsobu stravovania – vegetariánstvo.

Chov dobytky je celosvetovo zodpovedný za 18% emisií skleníkových plynov, pričom celosvetová doprava produkuje len 13%. To znamená, že ak by sa ľudia stali vegetariánmi, ušetrilo by to viac emisií skleníkových plynov než produkuje všetka doprava na celom svete.

Na Zemi je v súčasnosti trikrát viac hospodárskych zvierat ako ľudí. Každý kus dobytky denne vyprodukuje 60 litrov metánu.

Politčka Marianne Thieme (Holandsko): „Keby sa každý vo Veľkej Británii stal vegetariánom, ušetrili by ročne 91 miliónov ton emisií skleníkových plynov. Keby sa vegetariánmi stali všetci obyvatelia USA, ušetrili by ročne až 700 miliónov ton emisií skleníkových plynov.“

Záver

Mnohí ľudia tomu stále neveria. Mnohí na to v každodennom zhone naplenenom pracovnými, rodinnými a inými povinnosťami jednoducho nemajú čas. Ale čo, ak je to všetko pravda? Čo, ak sú hrozby, ktoré pred nami stoja, ďaleko vážnejšie než vedci vôbec dokážu predpovedať? Už to nie je problém nasledujúcich generácií. Je to náš problém! My, ktorí tu práve teraz žijeme, máme vzácnu výsadu i veľkú zodpovednosť ovplyvniť dejiny. Rozhodnúť, či my sami, naše deti, rodiny a naša Zem budú mať budúcnosť. Neberme to na ľahkú váhu. Neodkladajme riešenie na zajtra. Správny čas je DNES! Je čas odhodiť staré zvyky a predsudky. Všetko, čo je pre nás najcennejšie, stojí za to.

ROMAN SÚLOVEC

Zachráňte planétu!
Budte vegetariáni!
Budte ekologickí!

„...práve teraz máme 2 roky a 2 mesiace na zmenu.“

Telekonferencia s Najvyššou Majsterkou **Ching Hai**
Surrey, Veľká Británia
12. 6. 2008

www.SupremeMasterTv.cz
sledujte dôležité informácie v češtine a slovenčine